

Ser o no ser

Ha calgut que ERC necessités el suport dels Comuns per assolir poder institucional perquè comencem a sentir apel·lacions a superar els blocs

Sergio de Maya

La decisió dels Comuns del passat divendres no és una decisió més. Són aquells moments de vertigen d'una organització política, quasi 'hamletians', que et defineixen i alhora contribueixen a definir el marc polític, les seves repercussions afecten la resta de partits i les relacions entre ells, així com els mateixos termes del debat. Per això desperten tanta atenció.

Per començar la decisió és clau a escala interna, i arriba en un moment crític per a la formació. **Els Comuns van néixer guanyant, i no van tenir gaire temps per preguntar-se què volien ser de grans**, però les respostes continuen pendents i són més urgents ara que corren el risc de deixar de ser-ho. Es parla de fi de cicle, però potser es tracta més d'una crisi d'identitat: carrer i institució, municipalisme i organització nacional, esquerra i populisme, federalisme, sobiranisme, independentisme, organització i moviment... Són moltes les qüestions que han de definir. I estaria bé que aquestes decisions es prenguessin de manera autònoma, reflexiva, pausada i no obligats per la conjuntura. No és el mateix ser gran que fer-se gran i això implica superar complexos, assumir contradiccions, cosir cultures polítiques diferents, prendre les decisions segons els propis interessos i començar a construir-se i organitzar-se més enllà dels líders.

El Ple de BComú estava decidint en bona mesura sobre el futur de l'organització en l'àmbit català

Per això la decisió que es va prendre, si bé va ser local, té conseqüències clau en l'artefacte nacional (Catalunya en Comú). Una primera anomalia, aquesta, molt significativa: **El Ple de BComú estava decidint en bona mesura**, i de manera involuntària, **sobre el futur de l'organització de l'espai polític en l'àmbit català**. Parlem clar: la continuïtat de la mateixa Ada Colau, i amb ella l'impuls de l'instrument polític nacional, en depenen. No seria vicealcaldessa de ningú, i la seva projecció i reconeixement és avui el capital polític més valuós de l'espai. Els Comuns saben que no poden quedar-se a Barcelona, però també que sense Barcelona hi ha el vertigen d'esdevenir subalterns.

L'espai polític conserva una bona base de votants i la possibilitat i potencialitat de ser un actor polític rellevant. I el que et determina com a tal és el govern (o ser l'alternativa de govern) d'una institució de primer ordre, com Barcelona. L'aposta en aquest sentit implica un acte indubtable d'autoconfiança en el propi projecte i de convenciment de la importància que sigui protagonista i exerceixi el lideratge. Per a tota organització política és imprescindible creure en la necessitat del teu projecte de manera autònoma i intentar que siguis tu qui dibuixa el marc del terreny de joc. I sembla que l'aposta de BComú indica aquest camí. I això és el que l'ha fet especialment rellevant, **la decisió tindrà implicacions en clau externa, de política catalana, i afectarà el marc i termes del debat a Catalunya**.

Tot i que la fi del procés ha estat sovint teoritzada, els fets ho desmenteixen. El darrer cicle electoral ha mostrat fins a quin punt és accentuada la mobilització independentista, fins al punt d'esvair

pautes de comportament electoral històriques com el vot dual. Avui totes les institucions catalanes es debaten principalment en lògica de conflicte nacional, també les eleccions a Corts Generals, Municipals i Europees. Durant aquests quatre anys els comuns han intentat evitar fer política al ritme que marcava el procés, però també han defugit confrontar-s'hi, en part per aquella hipòtesi de ser la "pista d'aterratge" de l'independentisme frustrat postprocés. Però els resultats electorals del darrer cicle també demostren que, si més no a curt termini, no demanen pas cap pista mentre que el vot dels barris més humils s'enlairen per tornar al PSC. **Els Comuns no poden fer política pensant només en el procés, però tampoc poden fer política sense pensar-hi.** L'acció social, per excel·lent que sigui, no bastarà. Aquí tens la pujada espectacular d'ERC i PSC quan BComú comptava amb el millor balanç d'acció social i ecològic.

ERC no podrà canviar de socis sense canviar d'estratègia en el conflicte nacional, i sense incrementar la rellevància que li dóna al conflicte social

Ara bé, **ha calgut que ERC necessités el suport dels Comuns per assolir poder institucional perquè per primera vegada comencem a sentir apel·lacions a superar els blocs**, a fer governs d'esquerres o a evitar la polarització en l'eix nacional. Justament aquells qui més es van esforçar a dinamitar-los i apropiat-se del seu botí electoral. En tot cas, sigui mer tacticisme o una aposta creïble, no hi ha manera d'aconseguir-ho si els màxims protagonistes són els artífexs del bloqueig, a banda i banda. Aquí tenim el Govern de la Generalitat i un Parlament mort d'avorriment per la inactivitat, i per la incapacitat de generar consensos. L'Ajuntament ha contribuït a empènyer altres actors i institucions al voltant dels seus temes de debat com no s'havia fet mai. Per afavorir el diàleg i l'entesa entre blocs és imprescindible que qui menys s'ha subordinat a aquesta lògica tingui el protagonisme. I això només ho dóna l'alcaldia.

Davant d'això ERC s'equivocaria del tot si reaccionés per despit i boicotejant el mandat com ja va fer en l'anterior. Els partits han de saber perdre, però també han de saber guanyar. I Esquerra va decidir com volia fer-ho (transfuguisme, bloqueig...). Qui cregui que tot això no importa, no entén que la política no es fa en laboratoris. És imprescindible que es generi la confiança i l'entesa com demostren els estudis sobre coalicions. Igualment seria un error quedar-se en la conspiració del "cinturó sanitari". **ERC no podrà canviar de socis (o tindrà moltes dificultats) sense canviar d'estratègia en el conflicte nacional, i sense incrementar la rellevància que li dóna al conflicte social.** Si optes per hipertensionar el primer, dificultes aliances en el segon. La mateixa dinàmica que ha fet que ERC compartís llista i govern amb l'ex-CDC, i fins i tot l'anticapitalista CUP facilités la investidura de la dreta i els hi aprovessin pressupostos, amb la pinça al nas, és la que afavoreix que Valls regali els vots a Colau, amb la mateixa pinça. En ambdós casos ens trobem que adversaris acèrrims en l'eix social supediten les seves diferències per la qüestió nacional.

I tanmateix, el procés a l'alcaldia ha permès ressuscitar una expectativa que ha estat l'única que va permetre remoure el terreny de joc del nacionalisme conservador en 40 anys de democràcia: el govern plural d'esquerres. El procés de negociació ens ha deixat, per primera vegada en més d'una dècada, **la reivindicació d'un govern tripartit d'esquerres plural. És només el començament.** El que es va forjar el 2003 va necessitar anys de preparació i d'acostar posicions. Però que es pugui verbalitzar sense que soni a estrambòtic és un primer avenç.

Si els Comuns volen consolidar l'alcaldia i l'espai polític han de passar a l'ofensiva de manera desacomplexada

Ara bé, com deia a l'inici, és imprescindible que si la decisió dels Comuns és un acte d'autoafirmació i reivindicació del propi projecte polític, s'afirmi com a tal. **Si els Comuns volen consolidar l'alcaldia i l'espai polític han de passar a l'ofensiva de manera desacomplexada.** Reivindicar el seu projecte de ciutat, com el de país. I començar a respondre's les preguntes que fa temps que està esquivant.